

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítónak egy évre 8 kor.) Egyes száma ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetésekkel felvesz a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők.

Lecke.

(S.) Minden tett és minden gondolat, amelynek akár mesterséges melegágya, akár őserőjű humusa a hazaszeretet, tiszteletre méltó. A meghallgatásra igényt tart minden elejtett szó, amely a haza szeretetéről mond valamit. Annak a valaminek azonban, ami ma meghallgatásra igényt mer tartani, nem szabad puffogó frázisnak lennie. Ma a tetek ideje van. Ma az emberi kincsek legdrágábbját, az életet adják a hazafiak legjobbjai a hazáért. Aki tehát itthon legdrágább kincsének biztos birtokában van, csak olyant tehet és csak olyant gondolhat, ami nem csak látszat és tósztozó szóáradat, hanem, amelynek reális értéke is van.

Abban a becsületos meggyőződésben, hogy amiket mondandók leszünk, ezt a reális értéket tartalmazzuk, elmondjuk az alább következő gondolatunkat.

Lehetséges, — de mindenesetre kívánatos, — hogy ennek a reánk zudult irtózat drágaságnak meg lesznek a maga jó következményei is.

Nyílt titok, hogy urizáló, urhatnám nemzet vagyunk és ez a példátlan drágaság épen ezt a gyengénket bántja a leginkább. Fáj, hogy nincs négyes fogat; fáj, hogy a névnap és lakodalom szürke egy-

szerűsége aszott össze; könnyet sajtól a szembe a szűkre mért kenyéradag; fogainkat csikorítja meg az emlékezés a nótás, paradés elmúlt életünkre.

A példátlan drágaság és a jobb mult emléke kell, hogy gondolkodóba ejtsen mindenkit.

Ez a kemény lecke azonban okvetlenül gondolkodóba kell hogy ejtse különösen a magyar honorácior osztályt, amelynek be kell látnia, hogy a háboru által megtámadott létfeltételek nála estek a minimumra. És be kell látnia — amit annyi éveken át harsogott újságcikkeknek nem hitt el — hogy okosabb dolog, ha fiait a fikszumos pályák helyett a szabad pályákra adja és nem neveli őket *nyugdíjképes beamtereknek örökös vagyontalansági fogadalommal.*

A gonosz furfanggal ránk zuditott drágaságot senki se érzi oly fájdalmas keservesen, mint a fikszumos ember és családja. Ami ilyen családokban most egyre rosszabbodó állapot, az a szónak bután banális értelmében már nem is szenvedés, hanem minden erőlködés dacára is határozott és fájdalmas nélkülözés.

A korona, mely valamikor 100 fillér volt, ma nem ér többet a vásárlásnál 30—35 fillérnél.

A fikszumos — a nyugdíjra való tekintettel — akkor is keveset kapott, amikor 100 fillért ért a korona és ma is ugyanazt kapja, amikor az csak 30—35 fillért ér. Nem kell nagy ész hozzá, hogy ezt az áldatlan és belátható időn belül reménytelen helyzetet megértsük.

Rongyos ruha, lyukas cipő, krumpli ebéd, tők vacsora. Családi békétlenség. Vigasztalan jövő.

Ez az állapot kell, hogy gondolkodóba ejtse a fikszfizetési honoráciorokat. Azok a gondolatok pedig, amelyeket ezek és ezekhez hasonló állapotok váltanak ki, oda fognak tendálni, hogy *nem kell idegenkedni attól, hogy a gyermek szabad pályára menjen: iparos, kereskedő legyen.* Van remény arra, hogy be fogják látni és be is kell látniok, hogy az utolsó krájlzeros is anyagilag függetlenebb, mint a nagyszájos hivatalnok ur. Mert az az utolsó krájlzeros is áthárítja a drágaságot másra s így ő reá nem zudul a drágaság a maga fojtogató, nyomasztó, vérszopó brutalitásában.

De nem csak a honorácioroknak, hanem a szabad pályakon levőknek is — iparosoknak, kereskedőknek stb. — szintén be kell látniok, hogy eddigi családi politikájuk helytelen volt. *A mai napig az volt a szokás, hogy ha megvagyonosodott csak*

Montenegró.

A legutóbbi hetek eseményei, csapatainknak Cetinjébe való bevonulása és az ennek folytán bekövetkezett kapituláció az érdeklődést Montenegró felé irányítják. Montenegró alig hasonlítható más európai államhoz. Megbízhatóan sem a területét, sem lélekszámát nem lehet megállapítani. Hozzávetőlegesen valamivel többre, mint 9000 négyzetkilométerre becsülik kiterjedését és lélekszáma mintegy 300.000 főre tehető.

Történelme és állampolgara természetesen szintén homályos. Valamikor a (XIV. században) a mai Montenegró helyét az abszolút zeta-i fejedelemség foglalta el, amely szerb protektorátus alatt állott. Amikor Szerbia 1389-ben török uralom alá került több törzs (plemena) a mai Montenegrói hegyek közé menekült. Ezek a törzsek vajdát választottak maguknak, köztük 1421-ben Crnogorai Istvánt, akinek utódjai Crnojevac-nak nevezték el magukat és akiről azután az ország is elnevezetett. (Crnagora, törökül: Karadagh, magyarul: Feketehegység = Montenegró).

Ez a fejedelem alapította a cetinjai kolostort, amely egyszerűségi fejedelmi székhelyé is lett. Ennek a fejedelmi családnak egy ivadéka, György 1516-ban lemondott fejedelmi jogairól az egyház javára és ettől fogva egyházfők álltak az ország élén. A szerb törzsek azonban nem sokat törődtek a fejedelmekkel, egymás között folyton hadakoztak és csak akkor egyesültek, amikor a törökök ellen kellett védekezni.

A tulságos zavaros állapot csak 1697-ben ért véget, amikor az egyik egyházfő, Pietrovics Daniló, aki a Pietrovics—Njegus-törzsből származott, magához ragadta az uraimat, szerződést

kötött Oroszországgal és a velencei köztársasággal és az uralkodást családja örökös jogának jelentette ki. Ebből a családból származik a mostani fejedelem, Nikita, aki 1841-ben született és aki 1897-ben meg is akarta ülni családja trónralépésének 200 esztendő fordulóját.

Nagyszabású ünnepség volt akkorában tervbevéve, de pénzihiány folytán az ünnepséget csak szoros családi körben tartották meg. A pénzihiány egyáltalában mindig nagy bajok okozója volt Montenegróban. Élénk emlékezetbe áll még az 1900. évi mulatságos epizód, amikor Ausztria-Magyarország kénytelen volt a postautalvány-forgalmat Montenegróval beszüntetni. Az eset a következő volt: az említett esztendőben a Montenegrói állami posta élén egy Popovics Butsanin nevű postafőnök állott. Ez a postafőnök egy álló esztendőn keresztül elfigadta azokat a postautalványokra történt befizetéseket, amelyekkel Montenegrói állampolgárok kívántak eleget tenni magyarországi és ausztriai hitelezőkkel szemben fennálló tartozásaiknak. A pénzt nem továbbította Magyarország-Ausztriába, hanem Nikita rendeletére egyéb Montenegrói államadóságot egyenlített ki vele, illetve a pénzt az akkori lapok közlése szerint magának a fejedelemnek adta ki. A több százezer koronát tevő összeget a magyar és osztrák postai igazgatóságok hiába követelték a Montenegrói postától, a postafőnök mindig azzal védekezett, hogy ő felsőbb rendeltetést a pénzt más célra volt kénytelen fordítani. Miután a diplomáciai intervenció sem vezetett eredményre és Matanovics Montenegrói pénzügyminiszter is csak ígérte, de tényleg nem rendezte Montenegró tartozását, Ausztria-Magyarország 1900. év végén beszüntette a postautalvány-forgalmat Montenegróval.

Erre azután az orosz cár Sumarkov ezredet

küldte le Montenegróba az ottani állami pénzügyi megvizsgálására és ennek az eredménye az lett, hogy a cár barátját Nikitát, zavarából kissegitte és tartozását a következő esztendőben kiegyenlítette. Ennek az incidensnek különben az orosz és Montenegrói állítás szerint az lett a következménye, hogy a fejedelem pénztárát az állampénztártól 1901-ben elválasztották és hogy azóta Montenegró állítólag rendes állami költségvetések alapján vezeti háztartását.

Ez az állami háztartás különben meglehetősen egyszerű lehet. Mint bevétel, az adón kívül (amiket nehezen lehet behajtani,) a vámvétel és az orosz szubszidió szerepel. A kiadások sem jelentékenyek, az udvartartási és tisztviselői fizetéseken kívül csak hadügyi és kevés utántartási költségek jelentkeznek. Az 1878. évi berlini szerződés 29. fejezete Montenegrót még a tengerészeti közegészségügyi és kikötő-rendészeti szolgálat kötelezettségei alól is felmentti, mert ezeknek ellátása Ausztria-Magyarországra van bízva. Ugyanez a szerződés eltiltotta Montenegrót attól is, hogy hadihajókat tartson, melyeknek bevásárlására különben se lett volna fedezet. Ekként csak a központi kormányzat, közigazgatási és igazságtügyi szolgálat ró ki terheket a pár esztendővel királlyá kikiáltott Montenegróra és miután ez a szervezet meglehetősen primitív és a köztisztviselői illetmények sem tulságos magasak, a költségvetés állítólag mindig fölösleggel zárul és ebből fedezik a rendkívüli kiadásokat.

A király az állami szervezetben mint abszolút jogu uralkodó szerepel, őt illeti meg a hadüzenet és a békekötés joga, rendelkezik élet-halál felett. Ő köti meg a nemzetközi szerződéseket, de tulajdonképpen még sem uralkodhatik a nemzeti akarat semmibevevésével, mert a nagy skupcainá utján

egy picit is az iparos, a kereskedő, a fiából nem úgy csinált urat, hogy iparosnak, kereskedőnek tanítottatta, hanem érthetetlen rövidlátással nyugdíjkepes, fikszfizetéses pozícióra erőszakolta.

Ennek is meg kell változnia!

Egy jó módú iparos elsőrendű és igen tiszteltreméltó iparost nevelhet a fiából és ha áldoz rá, feltétlenül nevel is; ellenben nem bizonyos, hogy a „mama kedvencéből” az átlagot meghaladó képességű beamter legyen. A szakmájában talpraesett iparos pedig nemcsak az egyesek, hanem az állam értékelése szerint is súlyosabb tényező a társadalomban, mint a szürke kishivatalnok.

És a kereskedő! Nem tud-e jobb kereskedőt nevelni, mint hivatalnokot? A szülő kifejtett kereskedői érzeke, bő tapasztalatai, összeköttetései, becsületes kereskedői neve olyan értékek a kereskedői pályára lépő fiu részére, amikhez hasonló értékeket nem adhat fiának utraivalóul, ha az beamternek indul.

És még egyet! Tulságos nagy kínálat mellett olcsó az ár. Ha csak azok mennek fi: szumos pályákra, akinek ehhez az elhivatottság ad bőséges ajánló levelet, akkor felmege a hivatalnok ára is.

Tehát mindenképen hazafias cselekedet, ha fiainkat szabad pályákra neveljük. Hazánknak így több értéket termelünk. Mert az iparos, a kereskedő teremt, vagyont gyarapít. És az államnak más államoktól való gazdasági függetlenítését mozdítja elő, mert itthon találjuk meg azt, amit eddig külföldről kellett hozatni s az arany nem gurul ki.

HIVATALOS RÉSZ.

Halálozás. Sándi Ferenc káptalanfai plébános életének 45-ik, áldozásának 22-ik évében f. é. január hó 30-án Káptalanfán elhunyt. R. i. p.

Ideiglenes administrator. A káptalanfai plébánia lelki és anyagi ügyeinek ideiglenes vezetésével Stirling János ottani káplán bízott meg.

az egész nemzetnek hozzászólása van az ország kormányzásához. A nagy skupcsinának minden teljes koru montenegrói születésénél fogva tagja, hogy azonban ezen a címen mennyi jog illeti meg, kissé problematikus jellegű.

A nagy skupcsinát az uralkodó nagyon ritkán hívja össze, rendszerint beéri a kis skupcsinával, amelynek csak előkelő montenegróiak (glavari) a tagjai. A berlini szerződést közvetlenül követő esztendőben, 1879-ben felelős minisztériumot is szerveztek Montenegróban, melynek hét tagja van. Közigazgatási szempontból az ország kapitányiakra (kapitányságokra) van beosztva. Minden kapitányság élén egy kapetan áll, aki kapitánysága felett a politikai, igazságügyi, katonai és rendőri hatalmat gyakorolja. Az igazságügyi szervezetben mint felelbiteli hatóságok, a kerületi bíróságok (számszerint 4.) és a Cetinjében székelő főtörvényszék szerepelnek. A felelbitviti eljárás azonban nem áll egészen szilárd alapon, mert igen gyakran közvetlenül a királyhoz felelbeznak, aki a felelbitviti fórumokkal sem sokat törődik.

Az államszervezet tehát meglehetősen primitív, de nagyjában teljesen megfelel az ország népének, amely még igen patriarchális életmódot folytat. A családnak legidősebb tagja a családó, akit családja körében széleskörű jogok illetnek meg. Ármennyire is szaporodik a család házasságok után, mégis mindig együtt marad, úgy hogy sokszor egy-egy család 200—300 főre is tehető. Több család együtt egy testvériséget (bratstvo) alkot, több bratstvo együttesen egy falut (seio), vagy törzset (peme), míg több törzs nahija-vá szokott egyesülni és ezeknek élére nevezi ki az uralkodó a kapetan.

A montenegróiak túlnyomó része görög keleti vallású, egyházfélük az orosz cár, míg magában

Pályázat helyettesítésére. A csatka (Veszprém megye) róm. kath. iskolához három hónapra helyettes kántortanító kerestetik. Fizetése: havi 130 korona, egyszerű lakás, fűtés. Pályázati határidő február 17. Az állás azonnal elfoglalandó. Kérvények az iskolaszéki elnökség címére — plébánia-hivatal Súr (Veszprém megye) — küldendők.

Pályázat. Jenő (Fejér megye, u. p. Nádasdladány) róm. kath. iskolaszéki 1916. február 20-ig osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Javadalma: 1) egy szoba, konyha, élelár. 2) lakáspótlék fejében évi 100 kor. 3) 100 kor. közszeg pénzárából, többi államszegély. 4) 20 kor. kertpótlék közszeg pénzárából. Kötelessége: az iskolaszék által kijelölt osztályok tanítása, az ismétlő iskolások egy részének oktatása, mindenben a nm. püspöki kar tanterve és utasításai szerint. A megválasztott tartozik a veszprémi „Gondviselés” tanítói nyugdíjintézetnek tagja lenni. Csak nőtanítók pályázhatnak. Az állás azonnal elfoglalandó. A választás február hó 20-án d. u. 2 órakor lesz a jenői róm. kath. iskolában. Megjelenés esetén szemiféle költség meg nem térítetik. Kellően felszerelt pályázati kérvények fentjelzett időig Torma József nádasdladányi lelkész, iskolaszék elnöke címére küldendők.

Közönségünk figyelmébe! A m. kir. miniszterium 370—1916. M. E. sz. rendeletével elrendelte, hogy a be nem jelentett, elrejtett, vagy eltitkolt gabona-, tengeri- és lisztkészletek, repcemag, lenmag- és kendermag-készletek a pénzügyőrség közegei útján hivatalosan kinyomoztassanak és megállapíttassanak.

Kimondotta továbbá:

Nehogy a nyomozás eredményéhez képest mulasztások folytán olyanok is büntető eljárás alá kerüljenek és készletük elkobzásával sújtassanak, akik a bejelentést tájékoztatásból vagy más ily menthető okból elmulasztották, a miniszterium megengedi, hogy mindazok, akik a bejelentést a rendeletek ellenére a megszabott határidő alatt egyáltalán nem, vagy nem a rendeleteknek megfelelően tették meg, mulasztásukat mindaddig, amíg be nem jelentett készleteiket a pénzügyőrség ki nem nyomozta, vagy ezeket a készleteket más még fel nem jelentette, utólag ily módon pótolhassák, hogy a be nem jelentett búzát, rozst, kétszerest, árpat, zabot és lisztet a helyi hatóság által megjelölt raktárba beszoállítják, a be nem jelentett tengerit pedig a polgármester útján a Hadi Termény r.-t.-nak bejelentik. Amennyiben a készletek elháríthatatlan akadály, különösen az utak járhatatlansága, vagy az igaerő teljes hiánya miatt a fent említett határnapig beszállíthatók meg len-

Montenegróban a legmagasabb egyházó a metropolita (vladika), aki Cetinjében székel. Néhány ezer montenegrói, aki alban eredetű, katolikusnak vallja magát és az ő egyházfejedelmük az Antivári-ban székelő érsek.

A montenegrói lakosság meglehetősen műveletlen, életmódja igen egyszerű, táplálkozása rossz. Hust csak a gazdag emberek esznek, de gazdag ember számára meg már az is, akinek 1000 korona évi jövedelme van.

Ipar és kereskedelem igen alacsony fokon áll. A lakosság csaknem kizárólag állattenyésztésből él. A juh és kecske a legkedveltebb tenyészállat.

Kiépített utálózatokról nem igen lehet beszélni. Közegészségügyi intézmények ismeretlenek, de ujabban a közoktatásügy fejlődőben van. Cetinjében már gimnáziumot is létesítettek és egy felsőbb leányiskolát, népiszkola pedig körülbelül száz van az ország területén. — Cetinjében ezenkívül van egy nyomdávalalal is és ugyanitt székel annak a gőzhajózársáságnak igazgatósága is, amely a Szkutari tavon bonyolítja le a forgalmat.

A székvároson kívül még három nevezetesebb községe va Montenegrónak, ezek Podgorica, Duligno és Niksic, ezek közül Podgorica a legjelentékenyebb. A Balkánháború során Montenegró megnövekedett a novibazari szandzsák egy részével és ujabban Nikita a festői Skutarit is annektálta, de ezeket a hódításokat már aligha lehet komolyan venni és nagyon kétséges, hogy a békekötés során montenegrói területnek fognak-e minősítettetni.

H. J. dr.

nének, úgy ezt a fél a város polgármesterénél igazolni tartozik.

A város polgármestere, ha ezt szükségesnek látja, az így bejelentett készlet őrzetbevétele iránt intézkedhetik. Mindazok, akik mulasztásukat a fentebbi rendelkezések szerint utólag pótolják, ezzel az előzőleg elkövetett kihágás büntetőjogi és vagyoni jogi következményei alól, amennyiben a kihágás miatt még jogerősen elítelve nem lettek, mentesülnek.

Aki a fentálló rendeletek értelmében közzsük-segleti célokra igénybevett (rekvirált) buza-, rozs-, kétszeres-, árpa-, zab-, tengeri-, liszt- vagy dara-készletét, továbbá repcemag-, lenmag- és kendermagkészletét akár egészen, akár részben jogellenesen felhasználja, elfogyasztja, elidegeníti, megsemmisíti, vagy a közzsük-seglet kielégítése elől egyéb módon jogellenesen elvonja, arra a törvényhatóság első tisztviselője a fél meghallgatása után az 1916. IV. t.-c. 2 szakasza értelmében a közzsük-seglet kielégítése elől elvont készlet értékének kétszereséig terjedhető kártérítési összegeket szabhat ki, amelyet a felmerülő eljárási költségek levonásával a rokkant katonák segélyalapja javára kell fordítani. A marasztaló határozat ellen közléstől 15 nap alatt fellebbezésnek van helye a belügyminiszterhez. A kártérítő összeg kiszabása a cselekmény elkövetőjének büntetőjogi felelősségét nem érinti.

Ezen rendelkezéseket azon figyelmeztetéssel teszem közhírré, hogy az esetleges készletek a városi raktárba lesznek beszállítandók.

Veszprém, 1916. február 2-án. Dr. Komjáthy László polgármester.

Az amerikai magyarok.

Már a háboru kezdetén megdöbbenve szemlélők, hogy a köztársasági Amerika, a minden népjogok és emberi szabadságok termő hazája egyre emlegetett semlegessége dacára is mily szívesen közremunkál az entente népei javára. A szabad kereskedelem, az üzleti érdek jelszavaival életerejét táplálta s táplálja ellenfeleinknek, amikor ugyanezek gazdasági bojkottal az éhenhalás ítéletét mondták ki a mi és szövetségeseink fejére.

De Amerikában evvel sem elégedtek meg. Sajtójuk fulmináns, gyűlölettől égő támadást intéz folytonosan, a központi szövetségesek országaiból kivándorolt amerikai polgárok ellen s azt veti szemünkre, hogy szívünkben szerető rokonszenvek s Istentől edzett jó eredményeket kívánva szemlélik a háboru eseményeit. Hogy az amerikai sajtó támadása minő visszhangot kelt az amerikai magyarság szívében s hogy ez a gyűlölet tengerétől mardosott magyar sziget mily rendületlen hűségben áll meg hősies hazaszeretében, bizonyítja az alábbi érdekes cikk, melyet egy Veszprémből kivándorolt polgártársunk az egyik amerikai újságból kivágva küldött meg lapunknak. Öröndetes, bizalmat ébresztő jelenség, hogy az amerikai magyarság lelke egy oceánal nagyobbított távolság dacára is érzi az összetartozandóságot, a lelki összeforrást most élet-halál harcot vívó nemzetével, hazájával. Az amerikai újság cikkeiye ez:

„Mi történik ebben az országban? Mivé fajult el a demokrácia, a szabadság, az egyéni jogok, a becsületes meggyőződés idealizált földje?”

Hisz ebben az országban, ebben a mi rajongva szeretett Amerikánkban vad orgiákat ül az igazságtalanság, a részrehajlás, a pártoskodás és a faji gyűlölet!

Megfizetett árulók a legképtelenebb, a legvakmerőbb hazugságokkal ordítják teit ezt az országot, és amit a bűnben fogant gondolat kitalál, azt készpénznek, szent igazságnak veszi az amerikai sajtó és a közvélemény.

Mindenki gyanus, aki német, magyar vagy osztrák származású!

Tisztes multi, becsületes dolgozó embereket, akik feltétlen hűséges polgárai ennek az országnak, minden gaz gyanúsításra kémekek és titkos rendőrök, áruhába bujt ágensek követik. Még gondolatban sem szabad kimondani azt, amit érezünk.

Csak a németet, csak a magyart és az osztrákokat üldözik. De nem képtelenségen, hanem tényleg üldözik. Összeszekülvőknek mondják őket, mert

nem nagy örömmel látják, hogy Amerika otthon küzdő testvéreik meggyilkolására ágyút és muni-
ciót szállít. Összeesküvőkné mondják őket, mert
szetetik a fajukat, mert kínosan gyöttrő fájdalmat
okoz nekik a szülőháza nap-nap után való meg-
gyalázása.

Ezrével küldi ide Anglia a kémeit, akik a
barátainknak adják ki magukat, hogy behízelegjék
magukat bizalmunkba és nagy titkon megtudják
azt, amit nyíltan is meg merünk mondani: hogy
Németország és a monarchia győzelméért mi imá-
dokunk, hogy a magyarok Istenének áldását kér-
jük a magyar hősekre.

Ne a mi becsületes homlokunkra üssék az
összeesküvés bélyegét, de azokéra, akik a rágalom
és a hazugság minden kieszelhető fegyverével
izgatnak ellenünk, akik fenekestül felforgatták en-
nek az országnak az egységét, akik összekuszálták
az amerikai patriotizmus fogalmát s milliók szívét
sebeztek meg a gyűlölet törvély.

De azért ne csüggedjétek magyarok. A szen-
vedés nem gyávaság. Tűrjétek némán, összeszorí-
tott szájjal, keményen és büszkén. Tűrjétek, hall-
gassatok és higgyétek törhetetlen hittel. Mert mi
érezzük, hogy el fog jönni az az idő, amikor fel
fog ebrödni ennek az országnak szunnyadó lelki
ismerete, amikor ezért a sok gyöttrődésért, ezért
a sok szenvedésért férfias elégtételt fog adni a
magyarnak az amerikai nép.

**Sebesült és lábadozó katonák gazda-
sági háziipari oktatása.** A Veszprémvármegyei
Gazdasági Egyesület vezetősége vállalkozott arra,
hogy a veszprémi lábadozó osztágban elhelyezett
sebesült katonák részére gazdasági előadást rendez,
a rokkant honvédeké és népfelkelőket pedig kiok-
tatja a fűzveszű-kosárfonásra és kefekötésre.

A lábadozó osztág gazdasági és háziipari
tanfolyamának ünnepélyes megnyitása f. hó 2-án
volt, hol megjelent *Pallaghy* Dezső alezredes,
Krinner Lajos alezredes, *Nagy* László őrnagy és
a 31-ik honvéd gyalogezred tisztikarának század-
parancsnokai.

Hunkár Dénes főispán, a veszprémvárme-
gyei gazdasági egyesület elnöke ismertette a nagy-
számban megjelent katonákkal a gazdasági és házi-
ipari tanfolyam célját, *Kajdacsy* Endre ügyvezető-
titkár a tanfolyam programját változta, melynek
értelmében a népszerű nyelven előadott tanítások
olyanok lesznek, hogy minden egyes előadás össze-
függő tanulmányt fog képezni, az ilyen előadások
hallgatása azokra is tanulságos fog lenni, akik
csak igen rövid ideig vannak a lábadozó osztágnál,
illetve, akik csak egy-két előadást hallgat-
nak végig.

Nagyon fontosnak tartja a gazdasági egye-
sületi titkár a rokkant katonák gazdasági háziipari
oktatását, mert azoknak a katonáknak, akiknek se-
besülése, vagy betegsége folytán munkaképességük
csökkent, majd a béke elkövetkeztével a kosár-
fonással és kefekötéssel keresetet biztosíthatnak.

Nagy László őrnagy, a pótzászlóalj parancs-
noka köszönetet mondott a vármegyei gazdasági
egyesületnek hasznos vállalkozásáért és lelkes szav-
vakban buzdította a tanfolyam hallgatóit szorga-
lomra és kitartásra, mert nemzeti létérdeknek tartja
az ország mezőgazdaságának fejlődését. A sebes-
ült katonák gazdasági tanfolyamának előadói les-
nek: *Havas* Jakab m. kir. állategészségügyi fel-
ügyelő, *Halmi* Nándor m. kir. gazdasági felügyelő
és *Kajdacsy* Endre gazd. egyesületi titkár.

A somogyi hitelszövetkezetek. *Somogy*
vármegyében a *Makfalvy* Géza elnöksége és *Jan-
sits* Endre ügyvezetése alatt álló szövetség most
megjelent évi jelentése szerint 124 hitelszövetkezetet
munkodik, melyekben az előző évi 25.547 taggal
szemben 1914. végén 25.621 tag tömörült. Csak
egy szövetkezetet kellett felszámoltatni, de azt
sem vezetés híján.

A fegyver alá szólitott, kipróbált hitelszövet-
kezeti vezetők helyett legtöbb hitelszövetkezetnél
helybeli munkaerővel sikerült betölteni: több szö-
vetkezetnél tekintélyes társadalmi állású, egyéb-
teendőket tudterhelő urak vállalták magukra az
úgy fontosságára való tekintetből a könyvelést;

ott pedig, ahol a könyvelés ellátása helybeli mun-
kaerővel biztosítható nem volt, a közeli hitelszö-
vetkezet könyvelője látta és látja el a teendőket.

A hitelszövetkezeti tagok kötelezettségeiket
nagy általánosságban a háboru alatt is pontosan
teljesítették; csak egyes helyeken volt ettől eltérés
ahol a vezetőség a tagok irányában túlságosan
elnéző és ahol a hadbavonult vezetőknek pótlása
kellő időben megoldható nem volt.

A hitelszövetkezetek a háboru alatt minden
nehézség nélkül kielégítették a jogosult hitelgé-
nyeket; más oldalról az adósok tartozásaitak szo-
katlanul nagy összegekkel apasztották, aminek az az
eredménye, hogy személyi hitelen alapuló kezese-
ségi váltó- és kötelezvénykölcsonók összege az
1913. évihez képest 1914. év végén kevesebb.

A somogyi hitelszövetkezetek a hadikölcsön-
jegyzése körül is nagy buzgóságot fejtettek ki. Az
I. hadikölcsön 3484 jegyző fél részéről 3.375.050
K, jegyzést eredményezett; a hitelszövetkezetek a
jegyzésben maguk is résztvettek.

A takarékbetétek összege 1914. év végén
6.719.553 K 34 fillért tett ki, ha ehhez hozzázá-
mítjuk az I. hadikölcsönjegyzést, 3.375.050 kor-
át 10.094.603 K 84 fillérre emelkedik az az összeg,
amit megtakarított vagyonnak tekinthetünk.

A hitelszövetkezetek *tartalékalapja* 526.687
K 17 fillér, értékesítési díj és külön fedezeti alapja
102.371 K 85 fillér, együtt 629.059 K 02 fillér,
1914. évben a tartalékalap 45.590 K 30 fillérről,
az értékesítési díj és külön fedezeti alap 34.023 K
92 fillérről együtt 79.614 korona 22 fillérről emel-
kedett.

A veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi munkaprogramja.

A vármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi
munkaprogramja beleilleszkedik a háboru ke-
retébe és oly intézkedéseket tervez, hogy a leg-
nagyobb mérvben segítségére legyen az itthon-
maradottnak, családját, vagyonát, érdekeit meg-
védelmezze a harc téren küzdő gazdáknak.

Szervezi, összetartásra buzdítja az egyesület
az itthonmaradottakat, mert a gazdára való nagy
feladatokat ma csak testvéri összetartással, egyet-
értéssel, közös erővel lehet megoldani. Elhatározta
az egyesület, hogy a háboruban elesett hős tag-
jainak emlékét megőrökíti az utókor számára, a
hadba vonultak gyámló nélküli családjainak segít-
ségére lesz, gondoskodik a rokkant katonák gaz-
dasági elhelyezéséről, a beteg és sebesült hon-
védek részére a tél folyamán gazdasági és házi-
ipari tanfolyamot szervez.

Felhívja a vármegye gazdaközönységét, hogy
a háboru következtében létesített kormányinté-
zkedésekre vonatkozólag bárkinek szívesen szolgál
tanáccsal, felvilágosítással. Ilyenek lehetnek: a
hadiszolgáltatás, gazdák felmentése vagy szabad-
ságotlása a tényleges népfelkelői szolgálat alól,
katonák szabadságotlása a tavaszi munkákra, hadi-
foglyok alkalmazása a gazdaságokban, hadisegély
jogosultsága, az elesett, vagy meghalt katonák
özvegyeinek ellátása, az elhalt katonák holttesté-
nek hazaszállítása, a hadifoglyokkal való levelezés
módozatai. Felvilágosítással szolgál továbbá az
egyesület vezetősége a termés értékesítésre, a rek-
virálásra, a moratóriumra vonatkozólag.

Gondoskodni óhajt az elmaradt őszi vetése-
nek tavasziakkal való pótlásáról, ezért a vármegye
intéző bizottságával karöltve tavaszi buza, rozs
vetőmagot közvetít a földmívelésügyi kormány-
közbenjárásával a gazdák részére. Az elmaradt
őszi vetéseket mind tavaszbuzával és rozssal pó-
tolni nem lehet, ezért felhívást intéz a gazda
közöntséghez, hogy mennél több étkezésre alkalmas
babot, borsót, lencsét vessenek és próbálkozzanak
meg az idén kivételesen zöldségfélék szántóföldi
termelésével.

A nagy drágaság enyhítésével és különösen
a városi közepostály védelmével is óhajt foglal-
kozni az egyesület. Összehozza a falusi termelőt
és a városi fogyasztót oly módon, hogy a falusi
termelőktől szerzi be a városi közepostály mind-
azon élelmiszer szükségletét, amely a gazdaságban
megterem. E végből a veszprémi köz- és magán-
tisztviselők alakítandó fogyasztási szövetkeztével
szemben megalakítja az egyesület a falusi termelők
értékesítő szövetkeztét.

A jelen évi szőlőtermés biztosítása érdekében
mindent el fog követni a vármegyei gazdasági
egyesület vezetősége, hogy elegendő rézgalic és
kéneg álljon a gazdaközönység rendelkezésére. Már
is csatlakozott azon országos mozgalomhoz, mely

felhívja a kormány figyelmét a szénkéneg és réz-
galic hiánya következtében bekövetkezendő károokra
és kéri a kormányt, hogy mindent kövessen el a
szénkéneg és rézgalicnak előteremtése, esetleg
importálása érdekében.

Az egyesület jelszava: az ősszel mindent
felszántani! Sajnos, a munkás és igaerő hiánya
miatt ez alig fog megtörténni. Az egyesület úgy
akarja megszűntetni a szántásnál szükségessé és
most hiányzó munkás és igaerőt, hogy a tavasszal
szövetkezeti alapon motoros aratógépvállalatot
létesít.

Hogy készen álljon a gazdaközönység az arató
munkások tulköveteléseivel szemben, az egyesület
már most gondoskodott arról, hogy a gazdák
kedvezményes áru aratógépeket kapjanak több évi
törlesztésre.

A gazdasági cselédkérdés rendezése is szívén
fekszik az egyesület vezetőségének. Az egységes
cselédkérdés rendezése érdekében most dolgozik
az egyesület egy tervezeten, amely tervezet egy-
eséges szándékozik tenni, ha nem is az egész
vármegye területére, hanem csak egyes vidékekre
a cselédek felmondásának, költözöködésének, fize-
tésének esetleges jutalmazásának kérdését, a gaz-
dasági cselédközvetítést.

Az állattenyésztés sohasem szorult oly nagy
védelemre, mint most a háboru alatt. Pusztulás
fenyegeti gyönyörűen fejlődött ló- és szarvasmarha
tenyésztünket! Hiába figyelmezteti az egyesület
a gazdaközöniséget, hogy ne hagyják magukat
félrevezetni a magas áratól, tartásuk meg különö-
sen tenyészállataikat, mert, ha tovább is így tart
az állatpusztítás, a jövőben még dupla áron sem
tudnak alkalmas állatokat szerezni.

Az egyesület kérelmére a vármegye alispánja
most elrendelte a megyében a szarvasmarhalétszám
összeírását és ennek alapján módot talál ma d a
hatóság arra, hogy megállítsa a lavinaként görülő
szarvasmarha pusztulást. Csodálkozni fog a vár-
megye gazdaközönsege azon az apadáson, amelyet
az 1913. évvel szemben a mostani összeírás fog
felmutatni és lehet, hogy észreter. Tervbe vettük,
hogy a tavasszal Svájcból fiatal tenyészüzőket
importálunk a gazdaközönység részére, az ősz fo-
lyamán pedig nagyobb szabású ló és szarvasmarha
összeírást rendezünk, már csak azért is, hogy
lássuk, mi maradt meg régi szép anyagunkból.
Talán most már azt is belátják a gazdák, hogy
érdemes a baromfitenyésztéssel is foglalkozni, mert
egyike a leghasznosabb befektetéseknek. Az egyesü-
let azon van, hogy a vármegye törvényhatósága és
a kormány anyagi támogatásával mennél több faj-
baromfit, keltetőgépet tudjon tagjai között jövőre
szétosztani.

Mos van az ideje, hogy minden téren szö-
vetkezzenek a gazdák és védelmezzék meg saját
érdekeiket. Ha tehát valahol fogyasztási, hitel,
értékesítő, földbérlet vagy más szövetkezetet óhaj-
tanak a gazdák létesíteni, utbaigazítással, tanács-
adással díjmentesen szolgál az egyesület ügyvezető
titkára.

A Magyar Gazdaszövetség megbízásából az
egyesület ügyvezető titkára a tél folyamán Pápan,
Bakonybélben, Várpalotán, Tótvázysonyban, Nagy-
vázysonyban, Devecserben, Papkeszi, Lajoskomárom,
Veszprémben és Zircen előadást tart a háborus
gazdálkodásról, a háborus törvények és rendeletek
magyarzatáról és a gazdák jelenlegi társadalmi
feladatairól.

Ez volna a Veszprémvármegyei Gazdasági
Egyesület ez évi munkaprogramja. — Ahogy
ismerjük agilis vezetőségét, bizonyára meg is való-
sítja e munkatervét. A körülmények azonban ma
nagy szerepet játszanak, lehet az is, hogy aka-
dályba fog ütközni egy-két akció keresztülvitele,
de amit emberi számítással meg lehet cselekedni,
azt végre is fogja hajtani az egyesület.

A veszprémi honvédek dicsérete. Meg-
irtuk már, hogy a *Höfer* jelentésekben különösen
megdicsért a toporoutzi ütközetekben vitézül küzdő
307. honvéd gyalogezred jórésben veszprémi hon-
védekből áll. A megdicsért honvédek dicsőség-
teljes küzdelméről szól *Istvánffy* Miklós ezred-
parancsnoknak a vármegye alispánjához intézett
következő levele:

Nagyságos Alispán Ur! Kedves Barátom!

A besszarabiai határon dúló harcokról folyó
hó 12-én kiadott vezérkari jelentés a Toporoutznál
vitézül küzdő 307. honvéd gyalogezred működését

is kiemeli. Eme kitüntetett ezrednek parancsnokságom alatt levő nagyrészt veszprémvármegyei fiukból alakult II. raja a küzdelmeknek ugyszólván központjában állott és hősiess, vitéz és félelmet nem ismerő magatartásával a fényesen kivívott diadalhoz nagy mérvben hozzájárult.

Midőn ezredünk fényes hadi tettének világszerte történt méltatásakor ezen körülményt szives tudomásodra hozom, örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a vármegye közönségének hős fiaihoz őszinte szívből eredő szerencsekívánataimat kifejezzem.

Kérlek, sziveskedjél fentiekrol a vármegye közönségét azon kijelentésünk mellett értesíteni, hogy hős fiaik helyüket mindenkor sziklaszilárdan megálvja, magukat mindenkor a magyar kir. honvédség hírnevéhez méltóan fogják viselni.

Fogadd kiváló tisztelem és baráti üdvözlésem őszinte nyilváníását.

Toporoutz, 1916. január hó 15-én. Tisztelő hived: *Istvánffy Miklós* s. k., alezredes.

H I R E K.

— **Kitüntetések.** A király Ófelsége Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

Az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismeréséül a hadidiszciplinens III. osztályu katonai érdemkeresztet *Kálmán* Imre századosnak, *Szebenyi* Gusztáv és *Keserü* Miklós főhadnagyoknak. Elrendelte, hogy a legfelsőbb dicső elismerés újolag tudtul adassék:

az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismeréséül: *Lazarek* József, dr. *Tarkán* Lajos, *Tamer* János, *Ujj* József és *Fáczy* Armin népfőkező hadnagyoknak.

Az ellenség előtt teljesített különösen kötelességű szolgálataik elismeréséül a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalgáján adományozta: dr. *Gróf* Béla I. oszt. számvivő altisztnek és *Thaler* Rezső népfőkező szakaszvezető címzetes őrmesternek, *Láng* József őrmesternek pedig megengedte, hogy a német császár Ófelsége által adományozott „német harcos érdem-éremet” elfogadhassa és viselhesse.

— **Anyakönyvi felügyelő.** A belügyminiszter dr. *Soltész* István belügyminiszteri osztálytanácsost küldötte a vármegye területére az állami anyakönyvek felülvizsgálására.

— **Adomány.** Özv. *Strausz* Lajosné a katonák özvegyei és árvái alapja javára, továbbá Máriafalvára 5—5 koronát küldött szerkesztőségünkbe. Rendelkezési helyére juttatjuk.

— **Halálozások.** *Petignac* Ferencné, *Petignac* Ferenc keresk. iskolai tanárnak felesége, városunknak egyik kiváló képességű zongoratanárnője Miskolcban meghalt.

Kandler Ferencné szül. *Hanusz* Katalin folyó évi február 3-án életének 62-ik évében elhunyt. A nagyszámú rokonság s tisztelők részvétele mellett szombaton délután a felsővárosi temetőben helyezték örök nyugalomra. A családot ért gyászban szerkesztőségünk is őszinte részvétellel osztozik, mert a megboldogultban lapunk tulajdonosának, az egyházmegyei nyomdának művezetője édes anyját gyászolja. R. i. p.

Molnár Józsika, *Molnár* Miklós küngösi földbirtokos három éves kis fiacskája február 3-án meghalt. E szomorú gyászbeset sok rokoni s baráti szívből ébresztett fájdalommal érzett, hogy vizsgálati részvétellel enyhítse a bánatos szülők fájdalmát. A kis halottat február 5-én helyezték örök nyugalomra a küngösi temetőben.

— **Helyettes igazgató.** A kultuszminiszter a helybeli áll. felsőkereskedelmi s áll. polg. fiúiskolák igazgatásával helyettesi minőségben *Szente* Arnold keresk. iskolai tanárt bízta meg. Az igazgató hivatalos helyisége az új iparostanonciskolában van.

— **Áthelyezés.** *Molnár* Margit a nagyvárosi állami iskola tanítóőnének a pásztói iskolához történt áthelyezésével megüresedett állásra a vallás- és közoktatási miniszter *Szabó* Gyula *Óbánya-pasztai* tanítót nevezte ki.

— **A veszprémi Oltáregylet** f. hó 6-án vasárnap tartja havi szent óráját az angolkiszaszonyok templomában. Ezúttal is kéri a vezetőség a tagokat, hogy minél számosabban megjelenjen sziveskedjenek.

— **Városi tisztviselők segélye.** A város képviselőtestülete drágasági segélyt szavazott meg a városi tisztviselőknek s azoknak az alkalmazottaknak is, akiknek a háborus segélyről intézkedő törvény szerint nem volna köteles pótlékot adni. A segélyezés 32.200 koronát tesz ki, ez összegből azonban a városi törvényben felsorolt tisztviselők 23 ezer korona segélyösszegét az állam megtéríti.

— **Országos gazdagülés Budapesten.** A Magyar Gazdaszövetség f. évi február hó 9-én (szerdán) délelőtt 10 órakor Budapesten a Nemzeti Múzeum nagytermében tart országos földmivélsügyi értekezletet. Ezen értekezlet tárgya a f. évi mezőgazdasági munkálatok elvégzése érdekében teendő hatósági és társadalmi intézkedések lesznek. A veszprémvármegyei gazdasági egyesületet az országos értekezleten dr. *Magyar* Károly orsz. képviselő, *Reé* Jenő földbirtokos és *Kajdacsy* Endre ügyvezető titkár képviselik.

— **Kinevezés.** A honvédelmi miniszter *Brokes* Bélát, a várpalotai kincstár intézőjét mezőgazdasági főintézővé nevezte ki.

— **Iskolai ünnepély.** A *vaszari* róm. kath. elemi népiskola növendékei f. évi február 5. és 6-án jótékonycélu háborus színlelőadást rendeznek a háborubán elesettek özvegyeinek és árváinak javára. Szinre kerül *Kertész* Kálmánnak a „Megtért katona” című háborus színjátéka.

— **Villamostelep.** A városi villamostelep átvételének ügye néhány hétre eltolódott, mert az új gépnec egye alkatrészei csak a napokban várhatóak. A város vezetősége az átvételi munkákat csak akkor kezdi meg, ha az új gépegység üzembe hozható lesz. Az átvételnél szakértők is közreműködnek s a polgármester már intézkedett, hogy a kereskedelmi miniszter a város részére a szakértőt a megjelölendő időre kiküldje.

— **Értekezlet.** A földmivélsügyi miniszter elnöklöte alatt jan. 17-én országos tanácskozás folyt a hadifoglyok gazdasági munkára való alkalmazásáról. A tanácskozáson részt vett a katonaság valamint a közigazgatás képviselete. Vármegyénket dr. *Véghely* Kálmán alispán képviselte.

— **A liszt. Egy.** — még a múlt nyár folyamán — kiadott miniszteri rendelet jogot adott a fogyasztóknak, hogy gabona- illetve lisztcsúszkájukat maguk szerezzék be. Ezt kétféle módon végezheték. Vagy megvásárolták s megőrelték a gabonát önmaguk, vagy pedig a szükséges gabona megvásárlására s kiszolgáltatására valamelyik malomvállalatnak adtak meghatalmazást, amely azután eme nyilatkozatok alapján a szükséges gabonamennyiséget megvehette. Így történt ez Veszprémben is s csak azok, akik ezt a kétféle módozatot mellőzték, jelentették be arra való igényüket, hogy kenyér- és lisztcsúszkájuktól a város gondoskodjék. A múlt napokban azonban új miniszteri rendelet jelent meg 371/1916. sz. alatt s 5. §-ában akképen intézkedik, hogy miután a gabona közönségletti célokra igénybe vétetett, a *malomvállalatoknak a készletekre vonatkozólag költött összes szállítási, őrlési szerződésai a szerződés időpontjára való tekintet nélkül — hatályukat veszítik.* A veszprémi fogyasztók közül több család a zirczi malommal, — mások helybeli malomokkal vannak szerződéses viszonyban. Az illetők az előbbi rendelkezést olvasván, nagyon természetes, hogy megdöbbentek s azt gondolták, hogy lisztellátásuknak ez a módja megszűnik. Értesülésünk szerint a zirczi malom igazgatója a vármegye alispánja s városunk polgármestere előtt megjelent s kijelentette, hogy a zirczi malomnál jelentkezett veszprémi fogyasztók részére vásárolt gabonát hajlandó a városnak természetben kiszolgáltatni, vagy pedig kiszolgáltatja folytatódólagosan lisztben, a nyári rendelkezés megszabott 72%-os őrlési arány szerint. Az igazgatónak u. is az a véleménye, hogy a 371/1916. sz. rendelet 7. §-a megengedi, hogy a lekötött lisztmennyiség továbbra is szállítható legyen. A 7. §. így szól: „A jelen rendelet értelmében közönségletti célokra igénybe vett készletekből a kereskedelemügyi miniszter által a belügyminiszterrel egyetértőleg a helyilakosság szükségletére megállapított mennyiséget a Haditermény részvénytársaság az illető helyen köteles megtagadni. Az ilyen megtaggyott készletekkel a helyi hatóság a belügyminiszter rendelkezési szerint rendelkezik.”

Semmi kétségünk sincs arra nézve, hogy az említett fogyasztók érdekeit a városi hatóság megvédi annál inkább is, mert a malom a nekik szükséges gabonával rendelkezik s azt átengedni hajlandó. S annál inkább is megvédi, mert ha ezekről is a városnak kell gondoskodnia — a szükséges gabona, vagy lisztmennyiség átvétele nélkül, félt, hogy ez a városnak okozna nem várt s igen nagy nehézséget.

— **Az irni s olvasni tudók vizgája.** Az irni s olvasni tudás kevesebb adófizetéssel, sőt adófizetés nélkül is képviselőválasztói jogot biztosít. Fontos tehát, hogy a polgárok az irni és olvasni tudást bizonyítvánnyal igazolják. Ha ez a bizonyítvány hiányzik, megszerezhető a város hatóságánál felállított állandó bizottságnál, amely előtt az irni és olvasni tudást igazolni lehet. Ezeket a vizgákat Veszprémben február 14—15. és 16. napjaiban tartják a polgármesteri hivatalban. A vizsga kezdete délelőtt 9 óra. Aki ezeken a vizgákon részt óhajt venni, a vizsgálat napjáig a polgármesternél személyesen, vagy írásban jelentkezzen. Vizsgázhat minden 24-ik évet betöltött férfi, magyar állampolgár. A vizsga ingyenes.

— **A veszprémi kisovodások örömmünnepe.** Veszprémi kisovodások febr. 1-én örömmünnepet rendeztek, melynek jövedelmét a katonák árváinak és a magyar kisdnevelők által építendő üzoki ovodára fordítják. Másor a következő volt: 1. *Ima.* 2. *Üdvözlő* vers és dal. Énekelték az összes ovodások. — 3. *Vers.* Édesapám elment katonának. Mondta: *Kvárdián* Karolin. 4. *Dal.* Háromszinű lobogómat. Énekelték az összes ovodások. 5. *Vers.* Édes jó anyácskám. Mondta: *Segesdi* Mariska. 6. *Dal.* Oh hallgass meg, oh Istenem! Énekelték az összes ovodások. 7. *Vers.* Busul a kis palók. Mondta: *Biczi* Lacika. 8. *Dal.* Ki szereti hazáját. Énekelték az összes ovodások. 8. *Gyere* menjünk katonának. Mondta: *Horváth* Lajos és *Prém* Józsa. 10. *Dal.* Rajta huszár! Énekelték az összes ovodások. 11. *Mit* ir édes apád. Mondta: *Vingelman* Lajos és *Georgi* Józsa. 12. *Dal.* Kicsiny vagyok én. Énekelték az összes ovodások. Az *Arva.* Látványos gyermekjáték. Szereplők: *Lili*, hiu urilány *Holczer* Mariska, *Mama* *Ritzl* Mariska, *Arva* leánya *Peller* Pannika. *Öreg szegényasszony* *Begán* Ilonka. *Virágzó* kis leány *Kövesy* Mancsi. *Tündér* királynő *Bundics* Mancsi. *Tündérek:* *Csepely* Mancsi, *Simon* Bözsi, *Kvárdián* Károly, *Vörös* Bözsi, *Boda* Mancsi, *Kukonya* Ili, *Czafit* Annus, *Matula* Mariska. *Törpék:* *Prém* Józsa, *Szabó* Laci, *Nyék* Sanyi, *Horváth* Lajos. *Élőkep.* A kedves kicsiké meglepő ügyességgel játszottak. Az a nemes öröm, melyet szüleiknek és halgatóiknak szereztek, beszédes bizonyítéka, hogy vezetésük jó kezekben van. A növények türelmes fíradózása körülbelül 80 kor.-át hozott a jó ügyeknek.

— **Iskolai kedvezmények.** A vallás- és közoktatásiügyi miniszter arról értesíti a felső kereskedelmi iskola igazgatóját, hogy az 1897. évből született s katonai szolgálatra már bevonult intézeti növendékek vagy magántanulók arról az osztályról, amelybe a folyó tanévben már beiratkoztak, vagy amelyik osztályba befejezett előtanulmányaik alapján magukat felvétetni jogosultak lettek volna, a folyó tanév folyamán, kellő előkészítéssel mellett, ha illetékes katonai felsőbbbségük által evégre megfelelő szabadságot nyernek, a husvétii vagy a tanév végi határidőben — a vallás- és közoktatásiügyi miniszterhez benyújtandó kérvényeik alapján — szabályszerű osztály — vagy értesítési vizsgálatra engedélyt nyerhetnek. Amennyiben pedig ezen utóbb megjelölt növendékek e vizsgálatokat a katonai szolgálatuk teljesítése után kívánják letenni, úgy ez irányu kérelmük annak idején a minisztérium részéről a legmesszebbmenő méltányosság alkalmazásával fog eibirátlatni.

— **Mástél év után.** *Szemányi* József veszprémi molnárségéd még 1914. augusztus 24-én eltűnt a galliciai harctéren. Az eltűnést hivatalos értesítés is megerősítette. *Szemányi* másfét esztendői eltűnése után a napokban levélben jelentkezett, melyet egyik veszprémi ismerősének írt. — **Hadifogly** Oroszországból, ahonnan sebének hosszú ideig tartó gyógyulása után csak most adhatott hírt magáról. Ilyen esetek még reményt nyújtanak azoknak a családoknak, amelyekben eltűnt családtagokat gyászolnak.

— **A veszprémmegyei Intéző bizottság** f. hó 7-én tartja havi rendes ülését a vármegyházán.

— **Szabadságolják a tanítókat.** Egyik vidéki lapjárunk közli, hogy azokat a tanítókat, kik miatt az előadások szünetelnek, a felmentettek legközelebbi bevonulása alkalmával szabadságolni fogják, hogy ezáltal a tanítás hiányt továbbra is ne szenvedjen.

— **Tiroli szarvasmarha-import.** A vármegyei gazdasági egyesület szarvasmarha tenyészállatok pótlása céljából Tirolból szándékozik borzderes fajtájú, montafoui és intháli, továbbá régebbi svájci importból származó simmenthali fajták ivadékat importálni. A montafoui és simmenthali nagyhasu, illetve friss fejű tehének ára elősúly kilogrammonként 2-95 K, az intháliaié 2-90 kor. Rákospalota-Ujpest állomáson a vagonból mázsálva. Akik az importban részt akarnak venni, jelentkezzenek a vármegyei gazdasági egyesület titkári hivatalánál.

— **Sebesült tanítók nyugdíja.** Adott esetből kifolyólag a katonaság közölte a kir. tanfelügyelőséggel, hogy katonai nyugdíjra igényt tartó tanító csak abban az esetben számíthat katonai nyugdíjra, ha polgári állásában is nyugdíjazták.

— **Arcképes igazolványok meghosszabbítása.** A máv. szombathelyi üzletvezetősége hozzájárult a kir. tanfelügyelőség ama kívánságához, hogy az arcképes igazolványok már okt. elején beküldhetők legyenek megújítás végett. Így a tanítók karácsonyi szünetidő alatt már a meghosszabbított igazolvány birtokában lehetnek.

— **A hősök árvái.** Eddig az volt a szokás, hogy a hősök árváit tulajdonképpen csak akkor kezdték a törvényben előírt módokat alapján kezelni, amikor már a veszteségi lajstromok is hozták az elesett apa nevét. Most a belügyminiszter a hősök árvái érdekében érdekes és fontos rendeletet adott ki. E szerint a hősihalált halt gyermekeit azonnal fel kell kutatni, mikor az apa elcsúszott az első értesítés megérkezése a községbe. A hivatalos eljárást azonnal meg kell indítani és a gyermekeket a legmelegebb bánásmódban kell részesíteni. Az árvaszék feladatává teszi a miniszter a hadiárvról való gondoskodást. Kötelességüké teszi, hogy mikor valamelyik hősihalált halt gyermekéről tudomást vesznek, akkor azokat a gyermekeket minden körülményesebb eljárás nélkül vegyék pártfogásukba. Igyekezzenek akár a maguk akár a társadalom, akár pedig az állami jótékonyági intézmények útján a gyermekeket biztosítani, hogy azok semmiféle nélkülözésnek se legyenek kitéve.

— **Feladás.** Dr. Komjáthy László polgármester közhírré teszi, hogy Veszprém r. t. város tulajdonát képező alsóerdőn az 1915/16. évben termelt tűzifa után nyert ágfá és a földből kiasott tuskó a megállapított becserkésben eladásra kerül. Minden egyes tuskó- és ághatárnak ára külön-külön van meghatározva, minden venni szándékozó az általa tetszés szerint kiválasztott határon feltüntetett folyószám bementása után a városi számvéviségi hivatalban úgy az ágfá, valamint a tuskóhatárok megállapított árának tekintetében felvilágosítást nyerhet. A megvásárolt ágfá és tuskó 1916. év február hó 20-ig a vevő által a helyszínről elszállítandó.

— **Nem lép életbe a kétéves katonai szolgálat.** A magyar országgyűlés még a háboru előtti megszavazta a közös hadsereg gyalogezredjeiben a kétéves szolgálati időt. Ugy látszik azonban, ennek a törvénynek életbe lépté a háboru folytán halasztást szenved. A honvédelmi miniszter ugyanis értesítette a városok katonai ügyosztályát, hogy mindazoknak, akik 1914-ben, valamint az előző évi sorozások alkalmával, mint hadkötelesek a közös hadseregbe lettek beosztva, a tényleges szolgálat három évre fog terjedni. A háboru következtében ugyanis az új véderőtörvény ebbeli rendelkezése csak később fog életbelépni.

— **Az újbor kenezése.** Az újborok fejtsé alkalmával egyesek bekenezik a hordókat, amelyekbe az újbor átfejtik, más gazdák meg ezt valószínűsége bűnnek tartják. Vajon melyik félnek van igazsága? Válaszunk az, hogy inkább az elsőnek, akik nem félnék a mérsékelt kenezéstől. És igazuk van pedig azért, mert a mérsékelt mennyiségben a borba jutó kénsvíz azt többnyire javítja. Csak abban az esetben volna hiba a kenezés, ha olyankor alkalmaznánk, mikor a bornak niterjedése kivanatos, mert az erjedést a kénsvíz természetesen késleltetni fogja. Ettől eltekintve az újbor kenezése kivanatos, különösen a rothadt szőlőből szűrt és barnatörésre hajló, továbbá a

bűdös, kénhidrogén-szagu borokat okvetetlen olyan hordóba fejtjük, amelyben megelőzőleg hektóliterenként 1—2 gramm ként égettünk el. A kénsvíz egyrészt ólós hatást fejt ki minden, a borba jutott ártalmas szerveszettel szemben, másrészt elősegíti a borba nem való fehérjeanyagoknak kicsapódását, tehát a bor tisztulását. A kénsvíz mint ilyen ártalmas hatású, de csak rövid ideig marad a bornban. 4—6 hét lefolyása alatt oxigén felvétel következtében kénsvá vá alakul és a bor különböző anyagaival vegyületbe lép. Csekély mennyiségű kénsvíz sem a bor ízére, sem az egészségre nem ártalmas. Óvakodunk kell azonban a tulságba vitt kenezéstől, mert a tulság mennyiségben felhalmozódott szabad kénsvíz árt az egészségnak és a bor ízére, zamatarára is zavarólag hat. Attól azonban nem kell félni, hogy az első fejtséknél alkalmazott, fenti méretű kenezés csak a legcsekélyebb mértékben is ártalmára lenne a bornak.

— **A vármegyei ápolási díjak.** A m. kir. belügyminiszter az 1916. évre a napi ápolási díjat a devcesteri járási Berta-kórházban 2 K 44 fillérben, a zirci járási Erzsébet-kórházban 2 K 58 fillérben és a veszprémvárosi kórházban 2 K 30 fillérben állapította meg.

— **Megrendszabályozzák a mozikat.** Somogy vármegye februári törvényhatósági bizottsági ülése elé kerül az a szabályrendelet-tervezet is, amely a fiatalokorukat korlátozza a mozik látogatásában. A szabályrendelet-tervezet a következő: 1. §. Tizenötödik életévüket be nem töltött gyermekeknek tilos szülőik vagy felnőtt hozzátartozók, tanárok, vagy tanítók felügyelete, illetőleg kísérete nélkül mozgóképszínház (mozi) látogatása. 2. §. A tanítványok vezetőségének hozzájárulásával rendezett gyermekelőadásokra gyermek felnőtt kísérő nélkül is bocsáthatók. 3. §. A mozgóképszínház tulajdonosa vagy vezetője köteles az e tilalom ellenére mozgóképszínházat látogatni akár 15 életévüket be nem töltött fiatalokorukat helyiségéből azonnal kitiltani, — esetleg eltávolítani. 4. §. A mozgóképszínház tulajdonosa vagy vezetője, aki e szabályrendelet 3. §-ában foglalt rendelkezés ellen vét, rendőri kihágást követ el és a rendőrhatalom által 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, és ismétlés esetén ezenfelül még 5 napig terjedhető elzárással is büntetendő. 5. §. Az e szabályrendelet alapján kiszabott pénzbüntetések hovatartozását, illetőleg az 1901. évi XX. t.-c. 23. §-a intézkedik.

— **Szekerek kölcsönzése.** A hadvezetőség nagyszámban szerzett a háboru alatt parasztszekereket, melyek kitűnően beváltak. A hadvezetőség körében felmerült most az a terv, hogy ezen szekerek javarészt, a katonai lovak kölcsönadása csekély használati díj fejében használatra átengednek egyes gazdáknak, kik kötelezettséget vállalnak azok jókarban való tartására nézve s arra, hogy hadgyakorlatok idejére, vagy mozgósítás esetén azt a hadvezetőségnek visszaszolgáltatni tartoznak.

— **Hadifoglyoknak is jár munkaszünet.** Kormányrendelet értelmében a hadifoglyoknak is kijár a vasárnapi munkaszünet, s a munkaadók kötelesek ezen intézkedést szigoruan betartani. Ha valami sürgős munka adja elő magát, úgy akkor szabad a hadifoglyokat vasárnap is foglalkoztatni, de kötelesek a munkaadók megmagyarázni a foglyoknak, hogy miért kell dolgozniuk, s ilyen esetekben magasabb munkadíj jár nekik. A mohamedán vallású foglyoknak a pénteki napon kell megadni a munkaszünetet, amennyire a körülmények megengedik.

— **Nem lesz nullásliszt.** Magyarországon eddig három fajta liszt volt forgalomban: fehér vagyis nullásliszt, továbbá főző- és kenyérliszt. Ezzel szemben Ausztriában már hónapok óta csak kétféle liszt van, mert a nullásliszt kiörlése kormányrendelettel tilos. Amint értesülünk, ezt a rendszert most Magyarországon is életbeléptetik. Nálunk is kétféle liszt lesz. A nullás és főzőliszt helyett egy őrlémmel kerül forgalomba, amely a fehér lisztnél valamivel barnább, ellenben a főzőlisztnél valamivel fehérrebb lesz. Így persze kevesebb korpát vesznek ki az őrlémből, ami a liszt megszaporodását fogja előidézni.

— **Eladó nyaraló.** Balatonalmádiban négy szobás nyaralóval, verandával, konyhával, kettős pincével, préhálattal, istállóval, mintegy 1000 □-ól beültetett szőlővel, virágos kerttel, gazdasági udvarral és az ott található butorzzattal és gazdasági felszereléssel szabadkézű eladom. *Göndör Ferenc* kir. h. tanfelügyelő Veszprémben.

— **Megszűnik a malmok lisztállításai szerződése.** A hivatalos lap egy kormányrendeletet közöl, mely szerint minden malomvállalat, továbbá minden gabona és lisztkereskedő az összes nála található és bármilyen rendelkezésű gabona-, kukorica- és lisztkereskedő febrúár 8-ig a Haditermény részvénytársaságnak bejelenteni tartozik s azokat közzététési célokra elrekvirállják. A malomvállalatok összes állításai szerződésai ezzel hatályukat veszítik.

— **Állást keres.** Katonai szolgálatra alkalmatlanná vált, polgárilag keresetképes, nyugdíjas, keresztény, családós csendőrtiszt, két jogi alapvizsgával, helyben vagy vidéken megfelelő állást keres, mit azonnal elfoglalhat. Gazdaság vezetéséhez gyakorlatilag ért. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

— **Egy jó családból való fiu tanulónak** telvétetik *Bakos Kálmán* fűszer- és csemege kereskedésében Veszprém.

A tanító a gyermekvédelem szolgálatában.

Irtá: **Pfianzer Jolán.**

II.

Mostoha gyermeke volt a gyermekvédelem azelőtt hazánkban. Csak a „Fehér Kereszt Egyesület” óta, mely 1886-ban kezdett működni, — mondhatjuk, hogy kezdtek intenzívebben törődni az elhagyott gyermekekkel. 1894-ben, majd az 1898. évi XXI. t.-c. értelmében az elhagyott gyermekek ügye helyes ösvényre jutott. 1901. évi VII. és XI. t. cikke az egész országban törvényben rendezték a gyermekvédelmet, amikor 18 menhelyet szerveztek egyszerre. Eleinte a menhelyen vannak a csecsemők, — lehetőleg az anyával — és ha egészségesek, erősek, később kiadják őket nevelésbe. Egyik legjobb intézkedésünk szerint a nevelőszülőket kitanítják az egészségügy követelményeire és hogy kell a nevelésükre bízott gyermekekkel bántani.

Legnagyobb mérvű intézkedése hazánkban a gyermekvédelemnek az 1905-ben alakult Országos Gyermekvédő Liga, mely az állam, de nagyobb mérvben a társadalom támogatásával olyan gyönyörűen működik, hogy az egész világon mintául szolgálhat, mert nemcsak testüket táplálja a Liga, hanem megragadja a bűn útja felé haladókat, s gondjába veszi a bűnösöket, eltávolítja az okokat, a melyek a bűnt előidézik. Főcéljuk, hogy a mételező környezetből kiszakítsák a gyermeket, s olyan környezetbe helyezték, melyben a társadalom javára fejlődhetik.

A patronázs intézmények, az országos Gyermekmenhely, a Gyermekvédő Liga, a Gyermekvédő telepegyesületek, helyi patronázatok mind nemeslelkű emberbarátok intézményei. 1908-ban pedig a gyermekbírók intézménye megoldotta a kis-korú bűnösök ügyét. Hogy a társadalom e nemes munkásságában minden intelligens embernek részt kell vennie, — világos.

De legnagyobb mértékben előmozdíthatják — és kell, hogy előmozdítsák — azok, akik a gyermekkel állandóan foglalkoznak, akik nevelői és tanítói munkájuknál fogva a gyermeket oktatják, figyelik és akik előtt a gyermek lelki világa ismert. A patronázs érdekében működni kell minden tanítónak, hisz tökéletes, eredményes nevelést csak ott várhatunk, ahol minden gyermeknek ismerjük nemcsak tehetségét és tudását, hanem iskolai és iskolán kívüli magaviseletét és körülményeit.

A patronázs legfontosabb tevékenységei közé tartozik az, hogy lehetőleg megakadályozzuk a bűnesetet. A tanítónak itt van legszebb és a legnagyobb működési köre. Amint tapasztalja az iskolabárárs első napjától valamelyik rossz hajlamát, azonnal hozzájárul annak kiirtásához. Talán minden osztályban előfordul évente több-kevesebb lopás. Hol egyiknek a könyve, hol táblája, írószéke, pénze, enniavalója stb. vész el, azonnal hozzáfoghatunk az orvosláshoz. Nagy tapintatot kíván a nyomozás, mert teljesen elidegeníti magától azt a gyermeket, amelyeket ártatlanul belekevertem a bűnös dologba.

Bámulatos jelleményesek némelyek a tagadásban és hazudozásban, néha nagyon sok utánjárásba kerül, míg rájövünk a tettesre. Legjobb következtetésünk a hasonló hajlamu testvérrel, vagy szülőrel és kutatásunknak nem szabad

eredménytelenül végződnie. Ekkor alkalmazhatjuk az 1908. évi XXXVI. t. c. azaz a vele kapcsolatban kiadott miniszteri 140500/909. sz. rendeletek értelmében eleinte a szóbeli dorgálást magánosan, nagyobb esetben, ha az iskolában ismétlenül lopna, vagy az iskolán kívül tenné azt, vagy erkölcslenül viselkedne, a szóbeli dorgálást a tantestület a gondnokság, az iskolaszék, vagy az iskolai bizottság előtt. Ha ismétlenül előfordulna az eset az iskolai elzárást foganatosítjuk éheztetés nélkül, majd éheztetéssel.

A Büntető Novella fiatalokorra vonatkozó II. fejezetében szintén a tanítóra vonatkozó rendelkezést találunk. — Ugyanis a B. N. 15. §-a alapján a hatóság az oly gyermeket ki a 12 életévének betöltése előtt büntetett, vagy vétséget követ el, megfenyítés végett az iskolai hatóságnak adja, mely a körülmények mérlegelésével az előbb elmondott fokozatok szerint megdorgálja, vagy elzárja a gyermeket.

A büntetés végrehajtója a tanköteles fiatalokruval szemben az iskola tanítója, ki a bíróság által kiadott rendeletből az iskolai fenytéket 8 napon belül fegyelmeztetés terhe mellett köteles végrehajtani. A dorgálást a 140500/909. sz. min. rendelet értelmében komolyan de jó indulattal kell foganatosítani. A tanító a szeretet hangján megfelelő esetben szigorral szőljon tanítványához s törekedjék arra, hogy az intelem a gyermek, vagy fiatalokru magaviseletére és erkölcsi érzületére mennél mélyebb hatást gyakoroljon. A tanító tárja föl a gyermek, vagy fiatalokru előtt jellembeli hibáit, erkölcsi fogyatkozásait és jóindulatu tanácsadással oly módon igyekezék őt helyes magaviseletre szoktatni, hogy kiérezze abból a jóakaratot és szeretetet s ezzel a gyermek vagy fiatalokru bizalmát nyerje meg.

Különösen óvakodni kell a gyermek nyilvános megszégyenítéséről, azért tilos az osztály vagy a tanulóársak tudomására hozni azt, hogy a gyermek, vagy fiatalokru büntetendő cselekményt követett el és a dorgálás alkalmával el kell őt tiltani, attól, hogy cselekményével tanulóársai előtt dicsekedjék. — Az elzárás is csupán a nappali órákra terjedhet és csak felügyelet mellett történhet. A tanító tapintatos eljárása és lélektani ismerete nagyon fontos. Ha elhallja a kellő hangot, a kellő időt, soha többé nem fog a gyermek bűnébe visszaesni és ha tapasztalja, hogy az szeretetből, jóindulatból való dorgálás volt, nemcsak megjavul, hanem egész életén hálásan gondol vissza tanítójára és amíg közelében lesz, bizalommal lesz hozzá.

A háboru krónikája.

Január 30. Csapatunk megszállták Alessiót és San Giovanni di Medua adriai kikötőt. Sok hadikészletet zsákmányoltunk.

Montenegróban a helyzet változatlanul nyugodt.

Az olasz harctéren nevezetesebb esemény nem történt.

Az oroszok a Dnyeszter mellett levő Uscieskotól északnyugatra a hidfőárok ellen ma reggel heves támadást intéztek. A vitéz védőcsapat azonban visszaverte az ellenséget.

A La Folie majortól északkeletre a németek 1500 méter kiterjedésben rohamot intéztek az ellenség árkai ellen és 237 főt, köztük egy tisztet és 9 gépfegyvert szállítottak be.

A Sommetól délre elfoglalták Friese falut, valamint a délről csatlakozó állásból mintegy 1000 métert. A franciák 12 sebesületlen tisztet, 924 löny legénységet, valamint 13 gépfegyvert és 4 aknavetőt hagytak a németek kezén.

Január 31. A Sommetól délre, a németek által elfoglalt állások szélessége 3500 és mélysége 1000 méter. Ott összesen 17 tiszt és 1270 löny legénység, köztük néhány angol, jutott a kezükre.

Szombat este 11 óra felé sűrű ködben egy Zeppelin jelent meg Páris fölött és több bombát dobott le, melyek meglehetősen sok embert öltöztek meg.

Montenegróban csend uralkodik.

Az oroszok tegnap napközben megismételték az Uscieskotól északnyugatra levő hídásnc ellen volt támadásaikat, ennek meghódítása azonban a védők hősiességén meghiúsult.

Február 1. Az olasz és a balkáni harctéren nincs jelentősebb esemény.

Az oroszok támadókísérletei a wismani temető ellen gyalogsági és tüzérségi tűzünkben meghiúsultak.

Február 2. A német léghajóraj bombázta Angliának több nagy kikötőjét, dokkját, gyárát és ipari telepét. A támadásnak nagy hatása volt. A léghajóraj sértetlenül tért vissza.

A németek a nyugati harctéren sikerrel dolgoznak.

Montenegróban és Szkutari területén a helyzet változatlanul nyugodt.

Az olasz és az orosz harctéren különös esemény nem történt.

Ma reggel 3 órakor egy Zeppelin hevesen bombázta Szalonikit. Az okozott kárt egy millióra becsülik.

Február 3. Albániában előcsapataink harc nélkül érték el a Mati folyó déli partját.

Az Uscieskotól északnyugatra levő hídásnc előtt az oroszokat aknatámadásokkal legelső lövőárkai elhagyására kényszerítettük.

Az északkeleti harcvonal más pontjain járórharc volt.

A Sugana-völgyben, Roncegnótól nyugatra, egy olasz zászlóalj több támadását visszavertük.

Február 4. Január 25-én öt, január 27-én két és február 1-én három tengeri repülőgépnk Durazzót és különösen a város közelében levő sátoráborokat pusztító hatással bombázta és mindannyiszor sértetlenül tértek vissza.

Február 2-án Valónát három tengeri repülőgépnk bombázta.

Bojantól északkeletre egy előállításunk ellen intézett orosz rajtaütés meghiúsult.

Kelet-Galiciciában és a wolhyniai harcvonalon mind a két részről élénk repülőtevékenységet fejtek ki.

A nyugati harctéren kölcsönös tüzérségi harc volt.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEI.

Civis. Beküldött sorait nem közöltük. A gondolat, mely írásban kifejezésre jut figyelemre méltó; — csak hogy a bérbeadók jogait és érdekeit az állam biztosítsa.

Lakás kerestetik

3—4 szobás lakás

udvar s kerttel bére kerestetik azonnal vagy májusra. Esetleg hosszabb szerződés kötetik. — Ajánlatok

a kiadóhivatalba teendők.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. jan. 10-től 1916. febr. 1-ig. —

Születés.

Reinfelsz Antal cipésziparos és Klein Anna Erzsébet leánya Erzsébet r. kath. — Babos József kömvességéd és Kun Mária fia István r. kath. — Girmann Alajos Rezső villamostelepi főgépezés és Csauk Julianna fia Béla Alajos r. kath. — Lencse István földmives és Juhász Mária leánya Irén r. kath.

Halálozás.

Mozgaj Mária magánzó ág. h. ev. 82 éves. — Pej Józsefné Hánig Éva napszámosnő r. kath. 76 éves. — Weisz Henrik villanyszerelő izr. 54 éves. — Tilhof Kálmán r. kath. 2 éves. — Özv. Sándor Istvánné Pinter Mária magánzó r. kath. 67 éves. — Lányi Jakab városi vízvezeteki főgépezés izr. 48 éves. — Juhász Viktória r. kath. 15 hónapos. — Bolváry Mária r. kath. 16 hónapos. — Sajgál János r. kath. 20 hónapos. — Diószegi Árpád r. kath. 14 hónapos. — Török Józsefné Győrei Zsófia utász neje r. kath. 61 éves. — Márki Anna napszámosnő r. kath. 28 éves. — Pej József napszámos r. kath. 78 éves. — Janszky Erzsébet r. kath. 8 hónapos.

Házasság.

Mórocz János posta- és távirtda kíségitő szolgál. és Zambó Julianna r. kath. — Rigó Rudolf népszépsz r. kath. és Fekete Erzsébet r. kath.

Hálanyilatkozat.

Özv. Lányi Gyuláné mindazoknak, kik boldogult

férjének

temetésén megjelentek, vagy részvétüket bármiféleképen nyilvánították, ezután mond hálás köszönetet.

ÓRIÁSI

bajok vannak most a bádogdobozok körül a nagy bádoghány miatt, úgy hogy gyáramban több ízben üzemmazar fordult elő, mert nem tudtam a sokféle nagyságu bádogdobozokat beszerezni. Mély tisztelettel kérem tehát a t. fogyasztó közönséget, hogy bevásárlásainál legyen szives csak az óriási

FEDÁK

cipőkrémet kérni, hogy a szükséges dobozok készítése egyöntetű legyen, mert csak így lesz módomban tisztelt veömim óriási szükségletét, dacára a súlyos viszonyoknak, kielégíteni. Az óriási Fedák-

CIPŐKRÉM

ma már nélkülözhetetlenné vált minden háztartásban, mert Háziaszonyaink meggyőződtek arról, hogy ezen kipróbált, jó cipőkrém az összes gyártmányokat felülmúlja. — Az óriási Fedák-cipőkrém a nyersanyagok folytonos emelkedése folytán

40 filléres árban

kérni forgalomba, mert sikerült nagyobb mennyiségű, elsőrendű minőségű nyersanyagot beszerezni és így a háboru előtti kitűnő minőségben

mindenütt kapható!

VADÁSZ ZSIGMOND

vegyészeti gyára

Budapest, VI., Lehel-utca 29. sz.

MEGHIVÓ.

A KÖZGAZDASÁGI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Veszprémben

IV-ik évi rendes közgyűlését

1916. évi február hó 20-án délelőtt 11 órakor az intézet saját házában tanácstermében (Gizella-tér 9. sz.) fogja megtartani, melyre a tisztelt részvényesek ezennel meghivatnak.*)

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. A mérleg előterjesztése és nyereség felosztásának megállapítása.
3. Igazgatóságnak és felügyelő-bizottságnak felmentvény megadása.
4. 4 igazgatósági tag választása.
5. 4 felügyelő-bizottsági tag választása.
6. 2 választmányi tag választása.
7. Esetleges indítványok. (Alapszabályok 18. §.)

A Közgazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Igazgatósága.

*) A közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja jogát, aki a közgyűlés előtt legalább 3 hónappal nevére irt és a részvénykönyvbe bevezetett részjegyét, illetve részvényét a közgyűlést megelőzőleg legalább 3 nappal a társaság pénztáránál a hivatalos órák alatt leteszi.

Az eredeti mérleget, igazgatósági- és felügyelő-bizottsági jelentést a t. részvényesek a közgyűlést megelőző 8 napon át az intézetben betekintheik.

Mérleg-számla

Vagyón.

1915. évi december hó 31-én.

Teher.

		Korona	f.			Korona	f.
Pénzkészlet		94720	49	Részvénytőke		300000	—
Váltókölcsönök	Kölcsönök:			Tartaléktőke (idei hozzájárulással 45000 K)		35000	—
Váltókölcsönök	— — — — —	946089	15	Részvénybefizetés		27787	62
Jelzálogkölcsönök	— — — — —	42270	—	Betétek könyvecskére és folyószámlára		1064088	99
Törlesztéses jelzálogkölcsönök	— — — — —	38222	88	Hitelezők		123819	05
Kötvénykölcsönök (svájci üszök)	— — — — —	44111	39	Visszleszámitolás		53704	54
Értékpapírok:				Átmeneti tételek		276	76
25100— K n. é. 6% ⁰ / ₁₀ -os hadikölcsön	à 97—	24347	—	Átmeneti kamatok		10366	72
25000— K n. é. 5 ¹ / ₂ %-os	" à 90-30	22575	—	Hátralékos betét kamatadó		1907	36
25000— K n. é. 6% ⁰ / ₁₀ -os	" à 96-60	24150	—	Fel nem vett osztalék		380	—
Értékpapírok függő kamatai		605	16	Nyereség		33177	76
Ingatlanok:							
Intézeti ház	— — — — —	77000	—				
Raktárhelyiség	— — — — —	2000	—				
Adósok folyószámláján:							
Követelés pénzügyintézetknél	— — — — —	35208	48				
Jelzálogilag biztosítva	— — — — —	2414	10				
Értékpapír fedezettel	— — — — —	138433	34				
Vármegyei közélémezés	— — — — —	98250	28				
Áruosztály	— — — — —	28252	81				
Átmeneti tételek	— — — — —	3200	44				
Hátralékos kamat	— — — — —	16658	28				
Felszerelés (Safe deposits)	— — — — —	12000	—				
		1650508	80			1650508	80

Veszteség- és nyereség-számla

Tartozik.

1915. évi december hó 31-én.

Követel.

		Korona	f.			Korona	f.
Betétkamatok		38228	53	Nyereség-áthozat 1914. évről		266	03
Betétkamatok adója		3822	85	Kamatok:			
Visszleszámitolási kamatok		23594	11	Adómentes hadikölcsön-kötvények kamatja	2548	66	
Üzleti költségek		5649	93	Pénzügyintézetknél elhelyezett tőkék kamatja	1576	58	
Tiszti fizetések		13790	—	Váltó-, kötvény-, folyószámla kölcsonök kamatja jutalékok és áruosztályi jövedelmek	122539	13	
Adók és illetékek		7972	58	Házbérfelvételek		4427	80
Házbér		1200	—				
Napibiztosítási díjak		1196	—				
Drágasági pótlék		1470	—				
Leírás ingatlanból és felszerelésből		1256	44				
Nyereség		33177	76				
		131358	20			131358	20

Korai Arnold,
cégvezető, főkönyvelő.

Veszprém, 1915. évi december hó 31-én.

Kántor Soma,
pénztáros.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Káuzli Dezső, elnök.

Dr. Rainprecht Antal, vezérigazgató (hadbavonult).

Hunkár Béla, Fehér Károly, Oblatt Rudolf, Pfeiffer Miklós, Rápoth Sándor, Reé Jenő, Scheiber Soma, Steiner J. Jenő, Walla Géza.

Megvizsgálta és helyesnek találta

Veszprém, 1916. évi január hó 30-án.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Stubenwoll Ferenc, felügy. biz. elnök. Almásy János (hadbavonult). Hangay Géza. Dr. Lengyel Jenő (hadbavonult). Pulay Ferenc.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. inter-urbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Eladó ház.

Szarvas-utca 7. sz. alatti ház áll 3 nagy lakószobából, 1 előszoba, 1 konyha és 1 éléstárból, pince, faház, sertésól, konyhakert sok gyümölcsfával, szép virágos kert lusztházzal.

10 hektóliter 14 éves balatoni fehér bor is eladó. Megtudható ugyanott.

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. **ORGONÁK** átalakítását és hangolását jutányos árban számítom. Iskolák részére **HARMONIUMOKAT** jó erős kivitelben készítek. **ZONGORÁK** javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő, ásványviz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon: 55. — Sörgőzycim: Bakos Veszprém.

Ajánlom a téli időnyre bel- és külföldi csemegeárukat, válogatott fűszerek, idei aratású tea: különlegességeimet.

Teasütemények, csokoládék, kakaó és gyermektápszerek. Mindennemű hal- és huskonzervek.

Befőttek, lekvárok, Jamsrum, likőrök, cognac és pezsgők, bel- és külföldi borok. - Kávékban nagy választék.

Gőzkávépörköldő

Naponta friss pörkölt kávékeverék.

Háztartási és gazdasági cikkek. — Illatszerek. Finom hentesáruk. Prágai sonka.

Alapítottatott 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: rüpiratok, fűzetek, könyvek, folyóiratok, arjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyek, meghívók, eljegyzési és esküvői tudósítások, számlák, címkék, stb. stb., jutányos árakon számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy bekötve szállíttatnak. Hivatalos levélpapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos vizsgálópap, tet- és aszerinti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér írópap, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61